

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 11/2017-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. januára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], a [REDACTED], zastúpených Advokátskou kanceláriou Dvorská & Mrekajová, s. r. o., Panenská 33, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Andrea Dvorská, vo veci namietaného porušenia ich základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 8 Co 473/2012-117 z 30. augusta 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 4/2014 z 27. januára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. apríla 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľky“), zastúpených Advokátskou kanceláriou Dvorská & Mrekajová, s. r. o., Panenská 33, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Andrea Dvorská, vo veci namietaného porušenia ich základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 473/2012-117 z 30. augusta 2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 4/2014 z 27. januára 2015.

Predmetom napadnutého konania pred všeobecnými súdmi je rozhodovanie o návrhu na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy.

Sťažovateľky v sťažnosti okrem iného uvádzajú:

«Sťažovateľky I. a II. namietajú, že ak by sa Najvyšší súd SR ako dovolací súd dôslednejšie zaoberal skutkovým aj právnym stavom popísaným v rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 30. 8. 2013 č. k. 8 Co 473/2012-117... a rozsudku Okresného súdu Námestovo zo dňa 26. 10. 2012, č. k. 9 C/112/2011-86... potom by dospel k právnemu názoru, že dôvody dovolania sťažovateľky I. ako žalobkyne 1/ a sťažovateľky II. ako žalobkyne 2/ boli dané v zmysle ust. § 241 ods. 2 OSP...

Najvyšší súd nezohľadnil argumenty, že tak na okresnom súde ako aj na krajskom súde bolo jednoznačne preukázané, že žalovaná 1/ [REDAKOVANÉ] listom zo dňa 9. 1. 2008 ako podielová spoluvlastníčka nehnuteľností evidovaných na [REDAKOVANÉ] v k. ú. [REDAKOVANÉ] oznámila ostatným spoluvlastníkom (teda aj sťažovateľkám I. a II.), že chce predat'

svoj spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1/5-iny za sumu 150.000,- Sk a že ak majú záujem odkúpiť spoluvlastnícky podiel za rovnakých podmienok v tejto veľkosti a využiť svoje predkupné právo, v lehote 2 mesiacov buď spoločne alebo jednotlivo by mali uzavrieť kúpnu zmluvu.

K druhej ponuke zo dňa 28. 1. 2008 vyhodnotenej až súdmi (okresný súd na str. 8 rozsudku a krajský súd na str. 9 rozsudku) ako nesprávnej sa neprihliada.

Najvyšší súd sa ale nijako nevysporiadal s dovolacími námietkami žalobkýň I. a II. – sťažovateľiek I. a II., že „ak odvolací súd záväzne vyslovil, že prvá ponuka („návrh spoluvlastníka na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu“ zo dňa 9. 1. 2008) je jediná záväzná voči ostatným spoluvlastníkom, tak aj žalovaní 2./ a 3./ boli viazaní pôvodnou ponukou a v lehote dvoch mesiacov od prevzatia ponuky dňom 10. 1. 2008 mali/museli aj ostatní spoluvlastníci do 10. 3. 2008 splniť základnú zákonnú podmienku uvedenú v § 605 Občianskeho zákonníka teda do 10. 3. 2008 uzavrieť kúpnu zmluvu a zaplatiť kúpnu cenu za spoluvlastnícky podiel, čo ale žalovaní 2/ a 3/ v prekluzívnej dobe v skutočnosti nestihli. Pravdou je, že žalovaní 2/ a 3/ v lehote 2 mesiacov t. j. do 10. 3. 2008 nezaplatili žalovanej 1./ kúpnu cenu 151.000,- Sk. Žalovaní 2/ a 3/ boli navyše nelegitímne zvýhodnení tým, že dostali príležitosť/možnosť uzavrieť Zmluvu o budúcej zmluve (ZBZ), ktorej návrh sťažovateľkám I. a II. nebol vôbec známy a to nielenže návrh ZBZ nedostali, ale ani neboli o tejto možnosti informované, hoci boli v písomnom a telefonickom kontakte s právnym zástupcom žalovanej 1. Zmluvu o budúcej zmluve zvýšní spoluvlastníci – žalovaní 2/ a 3/ uzavreli s povinným spoluvlastníkom žalovanou 1/ dňa 27. 3. 2008 a zaplatil zálohu v sume 100.000,- Sk k rukám povinného predávajúceho spoluvlastníka/ žalovanej 1. Riadna kúpna zmluva bola uzavretá dňa 2. 4. 2008.

Sťažovateľky I. a II. sú názoru, že najvyšší súd v spojitosti s odvolacím súdom pochybil, keď túto skutočnosť ďalej nevyhodnotil, lebo odvolací súd riadne neodôvodnil neoprávnené zvýhodnenie jednej skupiny spoluvlastníkov na úkor druhých spoluvlastníkov. V dovolaní sa na nesprávnosť rozhodnutia krajského súdu poukazovalo, a uvedené nebolo posudzované ani z hľadiska porušenia základného a zásadného interpretačného pravidla obsiahnutého v § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého „Výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.“

Druhá časť sťažnostnej argumentácie je zameraná na porušenie „práva vlastníť majetok“ v spojení s porušením práva na súdnu ochranu podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, čl. 11 ods. 1 listiny a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a porušenie základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 37 ods. 3 listiny...

Sťažovateľky I. a II. tvrdia, že právo na prednostné odkúpenie spoluvlastníckeho podielu sa nevykonalo pri všetkých spoluvlastníkoch riadne, rovnako a legitímne a že žalovaní 2/ a 3/ nielenže boli nedôvodne zvýhodnení tým, že dostali príležitosť uzavrieť písomnú zmluvu (najprv Zmluvu o budúcej zmluve, kde zaplatili časť kúpnej ceny 100.000,- a neskôr Kúpnu zmluvu). Žalovaní 2/ a 3/ nielenže boli nedôvodne zvýhodnení vo forme ale aj v spôsobe zloženia kúpnej ceny, ktorá bola preukázateľne zaplatená až po uplynutí prekluzívnej lehoty, a to čiastkovo a na základe písomnej zmluvy. Tým bola porušená ochrana vlastníckeho práva k spoluvlastníckym podielom sťažovateľiek I. a II. a zásada rovnosti...

Odvolací súd ani Najvyšší súd sa s porušením práva na prednostné odkúpenie spoluvlastníckeho podielu riadne nevysporiadal. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľky navrhujú, aby ústavný súd prijal ich sťažnosť na ďalšie konanie a aby vydal tento nález:

„1/ Základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a základné právo na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR sťažovateľky I. [REDAKOVANÉ]... a sťažovateľky II. [REDAKOVANÉ]... Rozsudkom Krajského

súdu v Žiline zo dňa 30. 8. 2013 v konaní vedenom pod č. k. 8 Co 473/2012-117... porušené bolo.

2/ Základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a základné právo na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR sťažovateľky I. [REDAKOVANÉ]... a sťažovateľky II. [REDAKOVANÉ]. uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. 1. 2015 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 4/2014 porušené bolo.

3/ Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. 1. 2015 č. k. 2 Cdo 4/2014 v spojitosti s Rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 30. 8. 2013 č. k. 8 Co 473/2012-117... zrušuje a vec sa vráti na ďalšie konanie.

3/ Sťažovateľke I. [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000,- EUR, ktoré je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. Sťažovateľke II. [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 15 000,- EUR, ktoré je Krajský súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4/ Sťažovateľkám I. a II. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 355,73 EUR vrátane DPH na bankový účet právneho zástupcu ... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu. “

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako

aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, alebo keď preskúmanie označeného postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej moci v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 136/05). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v (súdnom) konaní rovní...

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), t. j. sú založené na rovnakých právnych východiskách, a preto možno ich rešpektovanie posudzovať spoločne (m. m. IV. ÚS 147/08).

V súvislosti s námietkami sťažovateľiek ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy; napr. sp. zn. IV. ÚS 23/05).

Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09). Podľa princípu subsidiarity ústavného súdu vyplývajúceho z poslednej vety čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie právoplatne skončilo (IV. ÚS 254/2011).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd rozhodnutia všeobecných súdov za protiústavné aj arbitrárne, ak ich odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

II.1.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 473/2012-117 z 30. augusta 2013

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“ (napr. rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 52, 53 a 54)] dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu. Ústavný súd vzhľadom na uvedené považoval v tomto prípade lehotu na podanie sťažnosti proti rozsudku krajského súdu č. k. 8 Co 473/2012-117 z 30. augusta 2013 [ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“ (obdobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010)] za zachovanú.

Sťažovateľky spájajú porušenie svojich práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie napadnutým rozsudkom krajského súdu v spojitosti s napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 4/2014 z 27. januára 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu namietajú, že krajský súd sa s porušením práva na prednostné odkúpenie spoluvlastníckeho podielu riadne nevysporiadal a riadne neodôvodnil neoprávnené zvýhodnenie jednej skupiny spoluvlastníkov na úkor druhých spoluvlastníkov.

Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska

predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 250/09).

Okresný súd Námestovo rozsudok č. k. 9 C 112/2011-86 z 26. októbra 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) odôvodnil takto:

«Podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej O. s. p.) návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Podľa § 34 Občianskeho zákonníka (ďalej OZ) právny úkon je prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

Podľa § 40a OZ ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ustanovení § 49a, § 140, § 145 ods. 1, § 479, § 589, § 701 ods. 1 a § 741b ods. 2, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. To isté platí, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov (§ 40). Ak je právny úkon v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o cenách, je neplatný iba v rozsahu, v ktorom odporuje tomuto predpisu, ak sa ten, kto je takým úkonom dotknutý, neplatnosti dovolá.

V prejednávanej veci bola podaná žaloba o určenie relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovanými v rade 1/ až 3/ dňa 02. 04. 2008. Ide teda o druh určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) O. s. p., ktorú považuje zákon za procesné prípustnú len vtedy, ak je na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Keďže však Občiansky zákonník v ustanovení § 40a priamo upravuje možnosť dovolať sa relatívnej neplatnosti prevodu spoluvlastníckeho podielu pri nedodržaní predkupného práva podielového spoluvlastníka, a teda priamo v tomto ustanovení pripúšťa žalobu o určenie neplatnosti takéhoto právneho úkonu, ide o tzv. žalobu svojho druhu v zákone výslovne upravenú, pri ktorej právny záujem na určení netreba v priebehu konania výslovne tvrdiť ani preukazovať, keďže táto vyplýva priamo z cit. ustanovenia § 40a OZ. Z tohto dôvodu pri žalobách

o určenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu (§ 40a OZ v súvislosti s ustanovením § 140 OZ) neprichádza do úvahy skúmanie naliehavého právneho záujmu, ako je to pri iných určovacích žalobách podľa ustanovenia § 80 písm. c) O. s. p.

Podľa § 136 ods. 1, 2 OZ vec môže byť v spoluvlastníctve viacerých vlastníkov. Spoluvlastníctvo je podielové alebo bezpodielové. Bezpodielové spoluvlastníctvo môže vzniknúť len medzi manželmi.

Podľa § 137 ods. 1 OZ podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci.

Podľa § 140 OZ ak sa spoluvlastnícky podiel prevádza, majú spoluvlastníci predkupné právo, ibaže ide o prevod blízkej osobe (§ 116, 117). Ak sa spoluvlastníci nedohodnú o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel pomerne podľa veľkosti podielov.

Súd mal z vykonaného dokazovania (z listu vlastníctva č. ■■■, kat. úz. ■■■ č. l. 49) preukázané, že žalovaná 1/ bola podielovou spoluvlastníckou nehnuteľnosť – parcel registra „C“ evidovaných na katastrálnej mape parc. č. ■■■ vo výmere 3 872 m², druh pozemku trvalé trávne porasty a parc. č. ■■■ vo výmere 517 m², druh pozemku trvalé trávne porasty, zapísaných na tomto liste vlastníctva, v podiele 1/5. Podielovými spoluvlastníkmi uvedených nehnuteľností boli a sú i žalobkyne 1/, 2/ a žalovaní 2/, 3/ v podiele 2/10 (ku dňu 09. 01. 2008), v súčasnosti v podiele 2/5. Ďalej mal súd preukázané, že žalovaná 1/ kúpnu zmluvou zo dňa 03.04.2008, datovanou dňom 02. 04. 2008 (č. l. 5) previedla tento svoj spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach na žalovaných v rade 2/, 3/ za kúpnu cenu 450.000,- Sk.

Z ustanovenia § 140 OZ vyplýva, že spoluvlastník, ktorý chce svoj podiel previesť na inú osobu, musí ostatným spoluvlastníkom urobiť tzv. ponuku na odkúpenie podielu. Žalovaná 1/ teda bola povinná pred uzavretím kúpnej zmluvy ponúknuť svoj spoluvlastnícky podiel ostatným podielovým spoluvlastníkom. Takáto ponuka musí obsahovať oznámenie všetkých podmienok, za ktorých predávajúci spoluvlastník ponúka svoj podiel na kúpu, a teda predmet kúpy a cenu veci, ktoré sú podstatnými náležitosťami kúpnej zmluvy, ako aj ďalšie podmienky alebo požiadavky, za ktorých má dôjsť k predaju, a musí byť dodržaná písomná forma, vzhľadom na to, že v danom prípade ide o nehnuteľnosti. K prijatiu ponuky na odpredaj spoluvlastníckeho podielu pritom dochádza až vyplatením tohto podielu

oprávnenou osobou (spoluvlastníkom) v zákonnej 2-mesačnej lehote (vid' mimo iného rozhodnutie NS SR sp. zn. 2 Cdo 44/2008 zo dňa 12. 05. 2009). Samotné vyhlásenie o prijatí ponuky bez vyplatenia podielu v tejto lehote nemožno považovať za účinné prijatie ponuky. Z „Návrhu spoluvlastníka na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu zo dňa 09.01.2008“ (č. l. 20-22) mal súd jednoznačne preukázané, že žalovaná 1/ pred uzavretím uvedenej kúpnej zmluvy písomne oznámila ostatným podielovým spoluvlastníkom, a teda i žalobkyniam 1/, 2/, že má v úmysle odpredať svoj spoluvlastnícky podiel a vyzvala ich, aby v prípade, ak majú záujem uplatniť svoje predkupné právo, v lehote 2 mesiacov uzavreli s ňou kúpnu zmluvu a v tej istej lehote zaplatili aj kúpnu cenu 150.000,- Sk. Uvedené podanie spĺňalo zákonom požadované náležitosti (jasne a nepochybne definovaný predmet ponuky – nehnuteľnosti špecifikované v súlade s predpismi o evidencii nehnuteľností ako aj kúpnu cenu) spolu s výzvou na uplatnenie predkupného práva v zákonom stanovenej 2-mesačnej lehote, a to i zaplatením kúpnej ceny v tejto lehote. Žalobkyni 1/ bola výzva, ponuka na uplatnenie predkupného práva doručená dňa 10. 01. 2008, žalobkyňa 2/ výzvu, ponuku na uplatnenie predkupného práva prevzala osobne dňa 15. 01. 2008, s tým, že zásielka adresovaná žalobkyni bola uložená na pošte, a teda sa dostala do sféry jej dispozície dňa 10. 01. 2008 (č. l. 21). Žalobkyniam 1/, 2/ teda lehota na uplatnenie predkupného práva začala plynúť dňa 11. 01. 2008 a uplynula dňa 11. 03. 2008. Z výpovedí žalobkýň 1/, 2/, ako aj „Vyjadrenia podielového spoluvlastníka...“ zo dňa 05. 03. 2008 (č. l. 15) mal súd preukázané, že tieto síce prejavili záujem o odkúpenie podielu žalovanej 1/, ktorú skutočnosť žalovanej prostredníctvom jej právneho zástupcu aj oznámili, avšak z ich výpovedí bolo preukázané, že v stanovenej lehote (2 mesiace), teda do 11. 03. 2008, stanovenú kúpnu cenu 150.000,- Sk nezaplatili. Pokiaľ nedošlo k zaplateniu kúpnej ceny v zákonom stanovenej 2-mesačnej lehote, nemohlo dôjsť k riadnemu uplatneniu predkupného práva, toto žalobkyniam 1/, 2/ pre daný prípad zaniklo a žalovaná 1/ po uplynutí zákonom stanovenej lehoty už nebola obmedzená pri prevode svojho spoluvlastníckeho podielu na inú osobu, za podmienky, že k prevodu nedošlo za výhodnejších podmienok než bolo stanovené v ponuke na využitie predkupného práva. V danom prípade žalovaná 1/ svoj spoluvlastnícky podiel previedla na žalovaných 2/, 3/, ktorí navyše boli rovnako podielovými spoluvlastníkmi uvedených nehnuteľností, za cenu

450.000,- Sk, a teda za nevýhodnejších podmienok než bolo určené v pôvodne ponuke na uplatnenie predkupného práva.

Pokiaľ ide o „Návrh spoluvlastníka na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu“ zo dňa 28. 01. 2008 (č. l. 5), na tento nemožno prihliadať, nakoľko tento svojou povahou predstavuje odvolanie pôvodnej ponuky zo dňa 09. 01. 2008 a novú ponuku. I keď v návrhu je uvedené, že cena 150.000,- Sk bola uvedená nesprávne, z výpovede žalovanej 1/ vyplýva, že táto bola určená správne, išlo o pôvodnú cenu, za ktorú žalovaná 1/ mala v úmysle svoj spoluvlastnícky podiel previesť, avšak následne sa rozhodla túto cenu zvýšiť. Nešlo preto len o opravu nesprávnosti, ale o zmenu podmienok pôvodného návrhu.

Podľa § 43a ods. 1 OZ prejav vôle smerujúci k uzavretiu zmluvy, ktorý je určený jednej alebo viacerým určitým osobám, je návrhom na uzavretie zmluvy (ďalej len „návrh“), ak je dostatočne určitý a vyplýva z neho vôľa navrhovateľa, aby bol viazaný v prípade jeho prijatia.

Podľa § 43a ods. 2 OZ návrh pôsobí od doby, keď dôjde osobe, ktorej je určený. Návrh, aj keď je neodvolateľný, môže navrhovateľ zrušiť, ak dôjde prejav o zrušení osobe, ktorej je určený, skôr alebo aspoň súčasne s návrhom.

Podľa § 43a ods. 3 OZ dokiaľ nebola zmluva uzavretá, môže byť návrh odvolaný, ak odvolanie dôjde osobe, ktorej je určené, skôr, než táto osoba odoslala prijatie návrhu.

Podľa § 43 ods. 4 OZ návrh nemôže byť odvolaný počas lehoty, ktorá je v ňom určená na prijatie, ibaže z jeho obsahu vyplýva právo ho odvolať aj pred uplynutím tejto lehoty, alebo ak je v ňom vyjadrená neodvolateľnosť.

Z ustanovenia § 43a ods. 4 písm. a) OZ je zrejmé, že návrh na uzavretie zmluvy (ktorým bola i ponuka - návrh žalovanej 1/ na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu zo dňa 09. 01. 2008) nemôže byť odvolaný počas lehoty, ktorá je v ňom určená na prijatie, ibaže z jeho obsahu vyplýva právo ho odvolať aj pred uplynutím tejto lehoty. Keďže v pôvodnom návrhu zo dňa 09. 01. 2008 bola určená 2-mesačná lehota na jeho prijatie, nemohla žalovaná 1/ tento návrh v stanovenej lehote odvolať, keďže z obsahu tohto úkonu takéto právo žalovanej 1/ nevyplývalo. Na nemožnosť zmeniť pôvodný návrh nakoniec poukazovali aj žalobkyne 1/, 2/ vo vyjadrení k návrhu na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu žalovanej (č. l. 15, 16) kde okrem iného uviedli, že „list zo dňa 28. 01. 2008 nie je možné akceptovať mimo iného i z dôvodu, že by spôsobil neurčitost', nejasnosť a nezrozumiteľnosť právneho

úkonu, ale aj právnou neistotou plynutia 2-mesačnej lehoty stanovenej § 604 – 605 Občianskeho zákonníka, v ktorej by mali uplatniť ostatní podieloví spoluvlastníci využitie svojho zákonného predkupného práva“. Za daného stavu teda tak žalovaná 1/, ako aj žalobkyne 1/, 2/, či ostatní podieloví spoluvlastníci boli viazaní pôvodným návrhom žalovanej 1/ zo dňa 09.01.2008 a na jej návrh zo dňa 28.01.2008 nie je možné prihliadať.

V závere však súd podotýka, že i v prípade, ak by bol z právneho hľadiska akceptovaný druhý návrh žalovanej 1/ zo dňa 28. 01. 2008 (č. l. 5), ktorým by došlo k odvolaniu pôvodného návrhu zo dňa 09. 01. 2008, nebolo by možné žalobe vyhovieť. Je zrejmé, že druhý návrh bol žalobkyňi 1/ doručený dňa 30. 01. 2008, dňa 31. 01.2008 teda začala plynúť lehota na jeho prijatie, ktorá uplynula dňa 31.03.2008, pričom kúpna zmluva medzi žalovanými bola uzavretá dňa 03.04.2012 (vychádzajúc z overenia podpisu žalovanej na tejto kúpnej zmluve, ktorý bol overený dňa 03. 04. 2012), teda po uplynutí lehoty na prijatie žalobkyňou 1/. Rovnako bola kúpna zmluva uzavretá po uplynutí lehoty na prijatie žalobkyňou 2/, keď táto síce návrh prevzala až dňa 08.02.2008, avšak z doručeníek (č. l. 5, 65) jednoznačne vyplýva, že zásielka adresovaná žalobkyňi 2/ bola žalobkyňi 2/ doručovaná a následne uložená na pošte už dňa 30. 01. 2008, a teda týmto dňom sa dostala do sféry dispozície žalobkyne 2/. V zmysle ustanovenia § 43a ods. 2 OZ návrh pôsobí od doby, keď dôjde osobe, ktorej je určený. Pojem „dôjsť“ je však širší ako pojem „doručenie“, preto, i v súlade s ustálenou judikatúrou, stačí, ak sa návrh ocitne vo sfére ovládanej príjemcom, hoci príjemca o návrhu dosiaľ nevie (návrh je napr. obsiahnutý v liste uloženom v poštovej schránke) alebo sa s jeho obsahom doposiaľ neoboznámil. Pokiaľ je obsahom zásielky právny úkon, potom sa zásielka považuje za doručeníu najmä jej prevzatím, ale aj vtedy, ak jej adresát bude mať objektívnu možnosť oboznámiť sa s obsahom prejavu vôle v ňom vyjadrenej, teda akonáhle sa dostane prejav vôle do sféry jeho dispozície (viď uznesenie NS SR sp. zn. 5 Cdo 129/2010 zo dňa 28. 01. 2011). Dôjdením do sféry dispozície možno rozumieť dôjdenie prejavu vôle do takej sféry, v rámci ktorej možno rozumne očakávať, že sa adresát s obsahom danej písomnosti oboznámi (môže objektívne oboznámiť). K účinnému doručeníu neprítomnej osobe nie je nevyhnutné, aby sa adresát s prejavom vôle skutočne oboznámil, postačuje, že mal objektívnu možnosť tak vykonať. Vychádzajúc z uvedeného súd zastáva názor, že ak adresát právneho úkonu (jednostranného adresného, čím ponuka ako návrh na uzavretie zmluvy je) je daná

objektívna (reálna) možnosť na základe oznámenia pošty prevziať si uloženú zásielku obsahujúcu návrh, ponuku na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu, nastávajú hmotnoprávne účinky tohto právneho úkonu v okamihu, kedy adresát tohto úkonu aj napriek uloženiu zásielky nevyužil objektívnu možnosť oboznámiť sa s jej obsahom.

I v danom prípade by teda žalovaná 1/ neporušila predkupné právo žalobkýň 1/, 2/, pričom na túto skutočnosť nemá vplyv ani uzavretie zmluvy o budúcej zmluve dňa 27. 03. 2008 (č. l. 5), keďže pre prevod nehnuteľností je podstatná samotná kúpna zmluva, na základe ktorej dochádza k prevodu nehnuteľností.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel súd na základe vykonaného dokazovania k záveru, že predkupné právo žalobkýň 1/, 2/ zo strany žalovanej pri uzavretí kúpnej zmluvy medzi žalovanými 1/ až 3/ zo dňa 03. 04. 2008, datovanej dňom 02.04.2008, ktorej vklad bol povolený Správou katastra [REDAKOVANÉ] pod V 495/2008 porušené nebolo, preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.»

Ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v konaní vedenom pod č. k. 8 Co 473/2012-117 z 30. augusta 2013, ktorým rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu potvrdzuje. V odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu sa okrem iného uvádza:

„Odvolací súd mal zo spisu prvostupňového súdu preukázané, že žalobkyne 1/, 2/ sa žalobou podanou pôvodne na Okresnom súde Dolný Kubín dňa 31. 03. 2011, domáhali určenie, že kúpna zmluva uzatvorená medzi žalovanou 1/ ako predávajúcou a žalovanými 2/, 3 ako kupujúcimi dňa 02. 04. 2008, ktorej predmetom bol prevod spoluvlastníckeho podielu žalovanej 1/... je neplatná. Žalobkyne uvádzali, že žalovaná listom jej splnomocneného zástupcu zo dňa 09. 01. 2008 ako podielová spoluvlastníčka nehnuteľností evidovaných na [REDAKOVANÉ] oznámila žalobkyniam 1, 2/ že mieni predať svoj spoluvlastnícky podiel... a to spoločnosti [REDAKOVANÉ] za sumu 150.000,- Sk. V liste bol návrh, že v prípade ak majú ako kupujúce záujem odkúpiť spoluvlastnícky podiel v tejto veľkosti a mienia využiť svoje predkupné právo, v lehote dvoch mesiacov buď spoločne alebo jednotlivito by mali uzavrieť kúpnu zmluvu a zaplatiť kúpnu cenu 150.000,- Sk. K tomuto listu návrh kúpnej zmluvy priložený nebol. Na ponuku obidve reagovali kladne, každá z nich samostatným listom oznámila, že svoje predkupné právo využíva a má záujem odkúpiť

predmetný spoluvlastnícky podiel podľa návrhu zo dňa 09. 01. 2008. Keďže ďalšiu spätnú väzbu k ich uplatnenému právu odkúpiť predmetný spoluvlastnícky podiel nedostali, po zistení ďalších skutočností o podpise kúpnej zmluvy medzi žalovanými, si uplatnili svoje právo domáhať sa relatívnej neplatnosti kúpnej zmluvy v zmysle § 40a Občianskeho zákonníka.

Žalované žiadali žalobný návrh zamietnuť tento považovali za nedôvodný. Uvádzali, že žalovaná 1/ v návrhu na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu zo dňa 09. 01. 2008, doručenom žalobkyni 1/ 10. 01. 2008 a žalobkyni 2/ 15. 01. 2008 uskutočnila návrh na odkúpenie jej spoluvlastníckeho podielu za kúpnu cenu 150.000,- Sk. Tento návrh bol zrozumiteľný, vážny a v súlade s ust. § 37 ods.1 Občianskeho zákonníka, splňal aj podmienky § 43 ods. 1 písm. a/ Občianskeho zákonníka a vyjadroval vôľu žalovanej 1/, aby v prípade prijatia tohto návrhu bola týmto viazaná. Splňal podmienky § 605 Občianskeho zákonníka – predmet kúpnej zmluvy, t. j. špecifikácia nehnuteľnosti, ako aj výška kúpnej ceny, ktorú požadovala. Žalovaní uvádzali, že v zákonnej dvojmesačnej lehote po doručení ponuky zo dňa 09. 01. 2008 nevyplatili navrhovanú sumu, nedošlo k včasnému prijatiu ponuky, a teda k uzavretiu kúpnej zmluvy, a preto mali za to, že predkupné právo žalobkýň 1/, 2/ zaniklo márnym uplynutím prekluzívnej lehoty.

Okresný súd vykonal vo veci dokazovanie výsluchom účastníkov a listinnými dôkazmi a na základe tohto rozhodol rozsudkom zo dňa 26. 10. 2012.

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p., ak sa dovolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody...

Na doplnenie a v súvislosti s odvolacími dôvodmi považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že prvostupňový súd náležite odôvodnil svoje rozhodnutie. Správne sa prvostupňový súd už v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberal prvou ponukou žalovanej zo dňa 09. 01. 2008, ktorým listom vyzvala žalovaná 1/ ostatných spoluvlastníkov na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu. ...

Pre ponuku týkajúcu sa odkúpenia veci zákon nepredpisuje žiadnu formu. Napriek tomu môže ísť o prejav výslovný, nie konkludentný. V prípade nehnuteľnosti musí mať ponuka písomnú formu. Ak predkupné právo prináleží viacerým osobám, ponuka musí byť urobená všetkým spoluvlastníkom. V dobe, keď ponuka na prevod spoluvlastníckeho podielu je urobená osobe, nemusí existovať konkrétny kupujúci pre prípad, že oprávnený ponuku na kúpu neprijme. Cenu podielu ohlásenú v ponuke musí oprávnený spoluvlastník vyplatiť zaviazanému spoluvlastníkovi v prekluzívnej lehote stanovenej v § 605 prvej vety Občianskeho zákonníka.

Odvolací súd zo spisu prvostupňového súdu nesporne zistil, že ponuka, ktorú žalovaná 1/ žalobkyniam 1/, 2/ zaslala listom datovaným 09. 01. 2008, splňala všetky náležitosti ustanovené zákonom. Pokiaľ aj žalobkyne 1/, 2/ v lehote dvoch mesiacov reagovali na túto ponuku kladne, nesplnili však podmienku uvedenú v zákonom ust. § 605 Občianskeho zákonníka, a to že v lehote dvoch mesiacov nezaplatili žalovanej 1/ kúpnu cenu, za ktorú im ponúkla odkúpenie svojho spoluvlastníckeho podielu. Lehota dvoch mesiacov teda uplynula márne a predkupné právo žalobkýň 1/, 2/ zaniklo.

Pokiaľ v odvolaní žalobkyne 1/, 2/ poukazovali na ďalší návrh žalovanej zo dňa 28. 1. 2008, ktorým žalovaná 1/ urobila novú ponuku svojho spoluvlastníckeho podielu za cenu 450. 000,- Sk, prvostupňový súd sa správne vysporiadal s touto druhou ponukou tak, že na ňu neprihliadol vzhľadom k tomu, že žalovaná 1/, ako aj žalobkyne 1/, 2/ boli pôvodnou ponukou zo dňa 09. 01. 2008 viazané.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd považoval odvolanie žalobkýň 1/, 2/ za nedôvodné.“

K námietke sťažovateľiek, ktoré namietajú, že krajský súd sa s porušením práva na prednostné odkúpenie spoluvlastníckeho podielu riadne nevysporiadal a riadne neodôvodnil neoprávnené zvýhodnenie jednej skupiny spoluvlastníkov na úkor druhých spoluvlastníkov, ústavný súd poznamenáva, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu

(IV. ÚS 115/03). Pritom však poukazuje na to, že z judikatúry EŠLP zaoberajúcou sa požiadavkami na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva, že tento článok dohovoru (porovnateľný s čl. 46 ods. 1 ústavy) zaväzuje síce súd odôvodniť svoje rozhodnutie, to však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Na základe uvedeného skutočnosť, či v danom prípade boli dodržané základné požiadavky spravodlivého procesu, možno podľa záverov EŠLP posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 288). Z uvedeného preto možno vyvodiť záver, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby spravodlivé súdne rozhodnutie reagovalo na podstatné a relevantné argumenty účastníka konania a aby mu dalo jasnú a zreteľnú odpoveď na riešenie konkrétneho právneho problému (obdobne napr. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07).

V prípade posudzovanej sťažnosti je ústavný súd toho názoru, že krajský súd primerane reagoval na podstatné a relevantné argumenty sťažovateľiek. Samotná nespokojnosť sťažovateľiek s výsledkom uvedeného konania, resp. so závermi krajského súdu sama osebe nesvedčí o arbitrárnosti preskúmaného rozhodnutia a nemôže byť bez ďalšieho ani dôvodom na vyslovenie porušenia nimi označených práv.

Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

II.1.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 4/2014 z 27. januára 2015

Sťažovateľky odôvodňujú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (podobne ako v podanom dovolaní proti rozsudku krajského súdu) z dôvodu, že najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľiek. Sťažovateľky tvrdia, že najvyšší súd

- im odňal možnosť konať pred súdom (nevykonaním navrhovaného dôkazu),
- sa nevyrovnal s ich dovolacími námietkami,
- neposkytol ochranu ich základnému právu v medziach zákonov,
- nesprávne právne posúdil ich vec,

a preto je napadnuté uznesenie najvyššieho súdu podľa ich názoru zjavne neodôvodnené a arbitrárne, porušuje ich základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K sťažovateľkami namietanej arbitrárnosti, neodôvodnenosti a nesprávnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd poznamenáva, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

V podstatnej časti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu sa uvádza:

„S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdov nebola dovolateľkám odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Dovolateľky v dovolaní namietali nevykonanie nimi navrhovaného dôkazu (preukázanie korešpondencie – odpovede žalovaných 2/, 3/ na písomný návrh na odkúpenie spoluvlastníckeho podielu zo dňa 9. 1. 2008 a pripojenie spisu Správy katastra [REDACTED] V 495/2008).

Treba uviesť, že nevykonanie určitého dôkazu, takýto postup môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúci prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nezakladá však procesnú vadu v zmysle § 237 O. s. p. (por. R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f/ O. s. p. prípustné (por. R 125/1999). Nevykonanie dôkazov podľa návrhu alebo predstáv žalobkyní 1/, 2/ nie je postupom, ktorým by im súd odňal možnosť konať pred súdom, lebo rozhodovanie o tom, ktoré dôkazy budú vykonané, patrí – ako už bolo spomenuté – výlučne súdu, a nie účastníkovi konania (§ 120 ods. 1 O. s. p.).

V zmysle § 132 O. s. p. dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vada konania v zmysle § 237 O. s. p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť však sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 O. s. p.

Obsah dovolacích námietok smeroval tiež k spochybneniu správnosti právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003

a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov relevantným dovolacím dôvodom, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov však nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., lebo (prípadne) nesprávne právne posúdenie vecí súdom účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (viď napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011 a 7 Cdo 26/2010).

Na základe uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že žalobkyne 1/, 2/ neopodstatnene namietajú, že v konaní im postupom súdu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.). ...

Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobkýň 1/, 2/ nevyplýva z § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. ani z § 237 O.s. p. Dovolanie preto odmietol podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. bez toho, aby skúmal opodstatnenosť dovolateľkami uplatnených dovolacích dôvodov v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.“

Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd zastáva názor, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nie je svojvoľné, keďže právne závery v ňom uvedené nie sú v zjavnom vzájomnom rozpore, nie sú urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, ani zásadne nepopierajú účel a význam aplikovaných právnych predpisov. Najvyšší súd zrozumiteľne a ústavne konformným spôsobom objasnil príslušné zákonné podmienky prípustnosti dovolania (procesno-právne predpisy účinné v čase rozhodovania najvyššieho súdu), ako aj to, ako dospel k tomuto rozhodnutiu. Ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd sa dostatočne vyrovnal s dovolacími námietkami sťažovateľiek a dospel k ústavne akceptovateľnému záveru, že dovolanie v danej veci sťažovateľiek nie je prípustné. Absencia prípustnosti dovolania vylučuje možnosť meritórneho prieskumu dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu.

Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval závery najvyššieho súdu. Skutočnosť, že sťažovateľky sa s právnym názorom uvedeným v napadnutom uznesení a rozsudku nestotožňujú („sťažovateľky namietajú, že ak by sa Najvyšší súd SR ako dovolací súd dôslednejšie zaoberal skutkovým a právnym stavom popísanom v rozsudku Krajského súdu... a rozsudku Okresného súdu... potom by dospel k právnemu názoru, že dôvody dovolania... boli dané v zmysle ust. § 241 ods. 2 OSP“), nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti tohto názoru, ani nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným.

Ústavný súd s odkazom na svoju stabilnú judikatúru napokon uvádza, že postup a rozhodnutie súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy, nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Za porušenie základného práva pritom nemožno považovať neúspech v konaní. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania, preto nemožno považovať nevyhovenie návrhu v konaní pred všeobecným súdom za porušenie tohto práva (I. ÚS 3/97).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľiek v časti namietajúcej porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.2 K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

V súvislosti s namietaným porušením základných práv sťažovateľiek podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy ústavný súd konštatuje, že všeobecný súd, rešpektujúc ústavno-

procesné princípy garantujúce základné práva účastníka konania na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, podľa jeho názoru v konaní o ochranu týchto práv a v spojení s nimi posúdil aj namietané porušenie práv sťažovateľiek podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy. Ústavný súd dospel k záveru, že aj z hľadiska posúdenia týchto základných práv nebol postup krajského súdu a najvyššieho súdu ani svojvoľný a ani arbitrárny a ich rozhodnutia napadnuté sťažovateľkami sú aj z pohľadu poskytnutej ochrany týchto práv udržateľné, a preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľiek stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. januára 2017